

โครงการพระราชดำริ

ฝนหลวง

The Royal Rainmaking Project

ชุด
ศาสตร์
พระราชฯ

หนังสือสองภาษา Thai-English

เรียบเรียง: ฝ่ายวิชาการ สอพรบุ๊คส์ ภาพปก: เจมิม อัคคะพู แปล: ฝิรียา พงษ์สาริกัน, John Viano

โครงการพระราชดำริ

ฝนหลวง

The Royal Rainmaking Project

คำนำ

ตลอด ๗๐ ปีแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ พระองค์มีพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพสกนิกรชาวไทยกว่า ๔,๖๐๐ โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการล้วนแสดงถึงพระอัจฉริยภาพ พระวิริยะอุตสาหะ และพระราชปณิธานที่จะขจัดปัญหาความทุกข์ยากของราษฎร ทรงทุ่มเทพระวรกายในการเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ห่างไกล พระราชทานแนวพระราชดำริ แนวทางการดำเนินงาน และคำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหา รวมถึงทรงสร้างสรรค์นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ด้วยพระองค์เอง จนทำให้โครงการเหล่านั้นสำเร็จลุล่วงด้วยดี

หนังสือชุด **ศาสตร์พระราช** ได้นำเนื้อหาโครงการตามพระราชดำริที่เป็นแบบอย่างอันดีในการศึกษาหลักการทรงงานของพระองค์ท่าน ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อเป็นแรงบันดาลใจที่จะน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมนำหลักคิดและพระราชกรณียกิจของพระองค์ไปศึกษาค้นคว้าและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติสืบไป

ปวงข้าพระพุทธเจ้าขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้
ข้าพระพุทธเจ้า **สำนักพิมพ์สตาปอร์นบุ๊คส์**

Preface

During His 70-year reign, King Bhumibol Adulyadej, or King Rama IX, initiated more than 4,600 projects to improve the quality of life of His people. Each project reflects His intelligence, hard work, and determination to solve His people's problems. He visited His people often, no matter how near or far, and gave advice and solutions to local problems. He also invented tools to ensure each project would be a success.

The Art and Science of King Bhumibol Adulyadej Series gives knowledge and information about the King's theories, process, and thoughts about work and life – emphasizing King Rama IX's process of ‘Understand, Approach, and Develop,’ which guided his thinking and actions to improve quality of life of His people. We study what the King Bhumibol Adulyadej did for Thailand, so we can follow in His footsteps.

This series is dedicated to the loving memory of His Majesty, King Rama IX of Thailand, Bhumibol Adulyadej.

Respectfully,
The Satapornbooks Publishing Company

“

แต่มาเงยดูท้องฟ้า มีเมฆ ทำไมมีเมฆอย่างนี้
ทำไมจะดึงเมฆนี้ลงมาให้ได้ก็เคยได้ยินเรื่องการทำฝน
ก็มาปรารภกับคุณเทพฤทธิ์ ฝนทำได้มี มีหนังสือ เคยอ่านหนังสือทำได้...

”

พระราชทานสัมภาษณ์เกี่ยวกับฝนหลวง แก่ข้าราชการสำนักงาน กปร.
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙

“

*I was looking at the sky and I saw clouds, so I thought: how can I do cloud seeding?
I've heard of artificial rain before when I talked to Khun Theppharit.
Artificial rain exists and we can make it. I've read about it. It's possible.*

”

Interview about King Bhumibol's Royal Rainmaking Project in the Office of Royal Development Projects
Chitralada Royal Villa
March 17, 2529 B.E.

โครงการพระราชดำริฝนหลวง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร

ความเป็นมา

โครงการพระราชดำริฝนหลวง เกิดขึ้นจากพระราชดำริส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่แห้งแล้งทุรกันดาร ๑๕ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒-๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๘ ในขณะที่เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์จากจังหวัดนครพนมไปจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านจังหวัดสกลนครและเทือกเขาภูพาน ได้ทรงรับทราบถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากของราษฎร และเกษตรกรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตามเส้นทางที่เสด็จพระราชดำเนินนั้น ทรงสังเกตเห็นว่ามีเมฆปริมาณมากปกคลุมท้องฟ้า แต่ไม่สามารถก่อรวมตัวกันจนเกิดเป็นฝนได้ เป็นเหตุให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงระยะยาว ทั้งๆ ที่เป็นช่วงฤดูฝน ทรงคิดคำนึงว่าน่าจะมีมาตรการทางวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยให้เมฆเหล่านั้นก่อตัวรวมกันจนเกิดเป็นฝนได้ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับถึงกรุงเทพมหานคร ทรงใช้เวลาในการวิเคราะห์ วิจัย ทบทวนเอกสาร รายงานผลการศึกษาและข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านวิชาการอุตุนิยมวิทยา และการดัดแปรสภาพอากาศ จนทรงมีพระราชหัตถ์ จึ่งพระราชทานแนวคิดนี้แก่ หม่อมราชวงศ์เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยประดิษฐ์ทางด้านเกษตรวิศวกรรม ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขณะนั้น